
XVIII

LES ORACIONS DE GERUNDI

Sumari

1. Introducció
2. Usos del gerundi
 - 2.1. El gerundi simple
 - 2.1.1. Definició
 - 2.1.2. *El gerundi de posterioritat o de conseqüència
 - 2.1.3. *El gerundi copulatiu
 - 2.1.4. *El gerundi especificatiu
 - 2.1.5. *El gerundi no factual
 - 2.1.6. *El gerundi final
 - 2.2. El gerundi compost
3. Les expressions amb gerundi
 - 3.1. *Bo i* + GER
 - 3.2. **Com* + GER
 - 3.3. ~*Com* + GER
 - 3.4. *En* + GER
 - 3.5. *GER + *així*
 - 3.6. GER + *com* + v
 - 3.7. GER + *i tot*
 - 3.8. *Tot* + GER (temporal)
 - 3.9. ~*Tot* + GER (concessiu/opositiu)
 - 3.10. **Tot* + GER + *així*
 - 3.11. **Tot i* + GER
4. Funcions del gerundi
 - 4.1. Funció adverbial
 - 4.2. Funció verbal
 - 4.2.1. Funció verbal referida al subjecte
 - 4.2.2. Funció verbal referida a l'objecte directe
 - 4.2.3. *Funció verbal referida a altres complements
 - 4.2.4. Construcció absoluta de gerundi
5. Perífrasis verbals amb gerundi
 - 5.1. *Acabar* + GER
 - 5.2. *Anar* + GER
 - 5.3. *Continuar* + GER
 - 5.4. *Estar* + GER
 - 5.5. **Estar* + GER + PP
 - 5.6. **Portar* + ET + GER
 - 5.7. *Prosseguir* + GER
 - 5.8. *Seguir* + GER
 - 5.9. **Venir* + GER
 - 5.10. **Venir* + GER + PP
6. Conclusió
7. Bibliografia

MANUAL
LA REDACCIÓN Y EL USO DE TEXTOS
D'ESTIL

1. Introducció¹

1.1. El gerundi és una forma no personal del verb que es conjuga simple o composta. El gerundi simple es compon afegint a l'arrel les terminacions *-ant*, *-ent* o *-int*, segons que l'infinitiu d'aquest acabi en *-ar*, *-er/-re* o *-ir*, respectivament. El gerundi compost es compon mitjançant la forma simple del gerundi del verb *haver* (*havent*) i el participi passat del verb que es conjuga.

Sol o amb complement acostuma a formar una oració que fa la funció de complement adverbial de l'oració principal.² El gerundi d'aquestes frases expressa, en general, una acció en desenvolupament, i no una qualitat, un estat o una acció tan lenta que sigui imperceptible.³

[1] Va trobar la moneda d'or REMENANT MALS ENDREÇOS.

[2] Sempre hi pujo CANTANT.

[3] HO HE ANAT VEIENT TOTS AQUESTS DIES i encara no ho puc acabar de creure.

1.2. No podem admetre, per tant, que l'oració de gerundi faci la funció de subjecte de l'oració principal.

[4a] * VEIENT ELS ESCALADORS QUE INTENTAVEN SUPERAR AQUELL ESPERÓ TAN DIFÍCIL ens feia estar amb l'ai al cor.

Hem de dir:

[4b] VEURE ELS ESCALADORS QUE INTENTAVEN SUPERAR AQUELL ESPERÓ TAN DIFÍCIL ens feia estar amb l'ai al cor.

En aquest exemple, l'oració de gerundi ha estat substituïda per una oració d'infinitiu, que sí que pot fer de subjecte de l'oració principal. O bé:

[4c] VEIENT ELS ESCALADORS QUE INTENTAVEN SUPERAR AQUELL ESPERÓ TAN DIFÍCIL, estàvem amb l'ai al cor.

En aquest exemple, el subjecte ja no és l'oració de gerundi, sinó «nosaltres».

1.3. El gerundi només accepta pronoms enclítics; així mateix, el subjecte de l'oració de gerundi ha d'anar sempre darrere d'aquest verb.

[5] CANTANT-LI TU LES EXCEL·LÈNCIES no aconseguirem res.

Actualment, les oracions de gerundi que porten el subjecte anteposat són considerades com a gallicismes intolerables, per bé que Fabra i alguns altres autors les han emprades en algun moment.

[6a] * Havent mort el pare i LA MARE TREBALLANT TOT EL DIA, la criatura s'estava sempre sola a casa.

1. Per a la redacció d'aquest capítol, hem partit d'un treball publicat per Joan Solà a l'*Anuario de Filología* del 1977 (v. la bibliografia). Volem fer constar, així mateix, el nostre agraïment a Josep Llobera per les observacions que ens hi ha fet.

2. Per als casos en què el gerundi forma una oració a part, vegeu els epígrafs 4.1, 4.2.1 i 4.2.4.

3. Per als casos en què el gerundi no expressa acció, vegeu els epígrafs 2.1.3, 3.9, 4.2.1, 4.2.2, 4.2.3 i 4.2.4.

Vegem tres possibilitats de redactar correctament aquesta frase:

- [6b] Havent mort el pare i TREBALLANT LA MARE TOT EL DIA, la criatura s'estava sempre sola a casa.
- [6c] Havent mort el pare, i COM QUE LA MARE TREBALLAVA TOT EL DIA, la criatura s'estava sempre sola a casa.
- [6d] Com que havia mort el pare i LA MARE TREBALLAVA TOT EL DIA, la criatura s'estava sempre sola a casa.

1.4. Si el subjecte de l'oració de gerundi no coincideix amb el de l'oració principal, l'ús del gerundi pot donar lloc a oracions ambigües, com ara:

- [7a] ~ La vaig veure FEINEJANT.

En aquest tipus de frases, és preferible de desfer la possible amfibologia:

- [7b] La vaig veure QUE FEINEJAVA.

O bé, interpretant-la d'una altra manera,

- [7c] La vaig veure MENTRE JO FEINEJAVA.

Per a l'estudi de les oracions de gerundi, podem distingir entre els usos i les funcions d'aquestes, però hem d'advertir que la classificació que presentarem tot seguit és oberta; és a dir que els diferents usos i les diferents funcions se superposen i s'interrelacionen mútuament.

2. Usos del gerundi

El gerundi té diferents usos segons que es conjugui en la forma simple o en la forma composta; l'una i l'altra delimiten temporalment la relació que manté el gerundi respecte al temps assenyalat pel verb de l'oració principal.

2.1. *El gerundi simple*

2.1.1. *Definició*

El gerundi simple és un temps imperfectiu —és a dir, no acabat o no acomplert del tot— i expressa una acció que coincideix amb l'acció del verb principal, o bé la precedeix immediatament.

- [8] La Neus es distreu DIBUIXANT.
- [9] VEIENT que plovia, no van sortir.

Cal tenir en compte la correlació temporal que hi ha d'haver entre el verb principal i el gerundi en els casos en què aquest expressa una acció anterior a la del verb principal. Així, s'han de considerar com a incorrectes les frases següents:

- [10a] * Ha acabat el curs OBTENINT LES MILLORS NOTES DE LA CLASSE.
- [11a] * Va arribar al cap Nord FENT ESTADA A TOTES LES CAPITALS D'ESTAT EUROPEES.

En aquests casos, cal emprar el gerundi compost, per tal com es tracta d'accions acomplertes totalment, valor atribuït a aquest temps —com veurem a l'epígraf 2.2—, i no pas al gerundi simple.

- [10*b*] Ha acabat el curs HAVENT OBTINGUT LES MILLORS NOTES DE LA CLASSE.
 [11*b*] Va arribar al cap Nord HAVENT FET ESTADA A TOTES LES CAPITALS D'ESTAT EUROPEES.

2.1.2. *El gerundi de posterioritat o de conseqüència

2.1.2.1. Si enunciem un fet que és conseqüència d'un altre, o que s'esdevé a continuació d'un altre, no el podem expressar mitjançant una oració de gerundi. És l'anomenat «gerundi de posterioritat» o «gerundi de conseqüència», considerat com a incorrecte per la normativa. Segurament ens ha vingut per influència de l'espanyol, per bé que en aquella llengua és considerat també com a incorrecte pels gramàtics.⁴

- [12*a*] * Va sentir una estrebada, CAIENT A TERRA IMMEDIATAMENT.
 [13*a*] * L'avió caigué en picat, MORINT A L'ACTE TOTS ELS TRIPULANTS.
 [14*a*] * Pujà a l'estrada, IMPOSANT-LI LA MEDALLA TOT SEGUIT.

Pompeu Fabra⁵ proposa de fer la prova d'anteposar la frase de gerundi al verb principal per descobrir els gerundis de posterioritat. Efectivament, si anteposem l'oració de gerundi al verb principal d'aquestes frases, tenim:

- [12*b*] * CAIENT A TERRA IMMEDIATAMENT, va sentir una estrebada.
 [13*b*] * MORINT A L'ACTE TOTS ELS TRIPULANTS, l'avió caigué en picat.
 [14*b*] * IMPOSANT-LI LA MEDALLA TOT SEGUIT, pujà a l'estrada.

Aquestes frases s'haurien de corregir de la manera següent:

- [12*c*] Va sentir l'estrebada I VA CAURE A TERRA IMMEDIATAMENT.
 [13*c*] L'avió caigué en picat I MORIREN A L'ACTE TOTS ELS TRIPULANTS.
 [14*c*] Pujà a l'estrada I LI IMPOSÀ LA MEDALLA TOT SEGUIT.

Fixem-nos, però, en la diferència que hi ha entre les dues oracions següents:

- [15] * Va tornar de l'exili ESTABLINT-SE A BARCELONA. (*Gerundi de posterioritat.*)
 [16] Va donar per acabat l'exili ESTABLINT-SE A BARCELONA. (*Gerundi modal.*)

En cas de dubte, sempre podem identificar els gerundis amb valor predominantment adverbial (v. § 4.1) preguntant al verb principal: «com...?».

2.1.2.2. Josep Ruaiix defensa com a correcte el que ell anomena *gerundi de quasi-simultaneïtat* o *gerundi de posterioritat immediata*,⁶ ja que considera que si la posterioritat no hi és «marcada», l'oració no és incorrecta; tanmateix, nosaltres creiem que el matis que hi ha entre aquesta suposada posterioritat «immediata» i la «mediata», es pot perdre fàcilment a l'hora d'escriure o de corregir, perquè en moltes frases la distinció és massa subtil (copiem alguns exemples de Ruaiix i els esmenem d'acord amb el nostre criteri).

- [17*a*] * A trench d'alba se diu missa, COMBREGANT en ella casi tothom. (*Citació extreta de Verdaguer.*)

4. No podem oblidar, però, que en la literatura medieval hi ha força exemples d'aquest ús condemnat com a espuri.

5. *Converses filològiques*, 1954-1956, núm. 212.

6. RUAIX, 1994, vol. 1, p. 125-127.

- [17*b*] A trench d'alba se diu missa, i [hi] COMBREGA casi tothom. (*Llevat de l'aspecte que ens interessa, no adequem la frase a la normativa actual.*)
- [17*c*] A trench d'alba se diu missa; [hi] COMBREGA casi tothom. (*Llevat de l'aspecte que ens interessa, no adequem la frase a la normativa actual.*)
- [18*a*] * Un neutró produeix la fissió d'un nucli, ORIGINANT neutrons que fissionen altres nuclis propers.
- [18*b*] Un neutró produeix la fissió d'un nucli I ORIGINA neutrons que fissionen altres nuclis propers.

2.1.3. *El gerundi copulatiu

El gerundi copulatiu no expressa relacions de subordinació dins l'oració principal. Sovint coincideix amb el gerundi de posterioritat i és tan incorrecte com aquell.

- [19*a*] * La cooperativa fa cent anys que existeix, ESSENT L'ENTITAT MÉS ANTIGA DEL POBLE.

Aquesta frase es pot formular correctament de la manera següent:

- [19*b*] La cooperativa fa cent anys que existeix, I ÉS L'ENTITAT MÉS ANTIGA DEL POBLE.
[19*c*] La cooperativa fa cent anys que existeix, PER LA QUAL COSA ÉS L'ENTITAT MÉS ANTIGA DEL POBLE.

2.1.4. *El gerundi especificatiu

El gerundi, referit al subjecte de l'oració principal, té un valor explicatiu. Si li fem prendre un valor especificatiu, esdevé un gallicisme incorrecte perquè el fem equivaler a un adjectiu, i no a un adverbi, com correspondria (v. § 4.2.1).

- [20*a*] * Ha estat publicat el reglament REGULANT L'ÚS DE LES MÀQUINES ESCURABUTXAQUES.

Aquesta s'ha de formular de la manera següent:

- [20*b*] Ha estat publicat el reglament QUE REGULA L'ÚS DE LES MÀQUINES ESCURABUTXAQUES.

Josep Ruaix «diria» (*sic*) que és admissible,⁷ ja que hi veu més un valor predicatiu que no pas especificatiu, i ho exemplifica amb la frase de l'exemple [21*a*] (que nosaltres considerem incorrecta), de la qual afirma que el gerundi és insubstituïble. Com podem veure en l'exemple [21*b*], això no és cert (i no és l'única frase genuïna possible, ja que dependrà de la intenció de qui la formuli).

- [21*a*] * Sortí un edicte del Cèsar manant que es fes el cens en tot el món romà.
[21*b*] Sortí un edicte del Cèsar pel qual es manava de fer el cens en tot el món romà.

Cal tenir en compte que fins i tot gramàtics espanyols de prestigi condemnen aquestes expressions, tal com reconeix Ruaix mateix.⁸

2.1.5. *El gerundi no factual

Aquest gerundi té com a subjecte l'objecte directe (o un altre complement verbal) del verb principal i no expressa, com a perceptible, una acció contínua en desenvolupament.

7. V. RUAIX, vol. 1, 1994, p. 127-128, i 1998, p. 183.
8. Cf. Marina FERNÁNDEZ, 1999, vol. 2, p. 3491-3495.

[22a] * Al capdavall, va ser un aspirant TENINT TOTS ELS REQUISITS.

Aquesta frase s'ha de formular així:

[22b] Al capdavall, va ser un aspirant QUE TENIA TOTS ELS REQUISITS.

2.1.6. *El gerundi final

Aquest gerundi equival, incorrectament, a una oració final. S'ha de substituir per una veritable oració final.

[23a] * Aquest document s'ha de fer servir en el cas que el terreny pertanyi a diversos propietaris, RECOLLINT-NE LES DADES I ANOTANT-NE EL DOMICILI FISCAL SOTA EL NOM DE CADASCUN.

Aquesta frase s'ha de formular de la manera següent:

[23b] Aquest document s'ha de fer servir en el cas que el terreny pertanyi a diversos propietaris, A FI DE RECOLLIR-NE LES DADES I ANOTAR-NE EL DOMICILI FISCAL SOTA EL NOM DE CADASCUN.

2.2. El gerundi compost

El gerundi compost té valor perfectiu —és a dir que indica una acció acomplerta o realitzada del tot— i expressa anterioritat, més o menys mediata, respecte a l'acció assenyalada pel verb principal.

[24] HAVENT ARRIBAT FINS AQUÍ, no els puc deixar a les escapces.

[25] HAVENT ASSOLIT UNA VICTÒRIA TAN MEMORABLE, us mereixeu el llorer dels triomfadors.

3. Les expressions amb gerundi

El gerundi (GER) forma de vegades expressions compostes amb altres elements gramaticals, com ara *bo i*, *en*, *tot*, etc. Algunes d'aquestes combinacions són espúries, com veurem.

3.1. Bo i + GER

L'expressió *bo i* + GER indica una acció simultània a l'assenyalada pel verb principal. Per bé que equival al gerundi tot sol, li podem atribuir un cert valor d'intensitat, d'emfasització.

[26] Caminaven BO I XIULANT.

[27] Ho deia BO I RIENT.

3.2. *Com + GER

L'expressió *com* + GER és incorrecta quan equival al gerundi tot sol i no estableix cap comparança, encara que de vegades es fa servir per matisar lleugerament l'expressió.

[28a] * Somrigué COM DISCULPANT-SE pel que acabava de dir.

[29a] * Ho va dir COM VOLENT fer creure que ho entenia del tot.

Aquestes frases s'han de formular de la manera següent:

- [28*b*] Somriqué DISCULPANT-SE pel que acabava de dir.
- [28*c*] Somriqué MIG DISCULPANT-SE pel que acabava de dir.
- [28*d*] Somriqué MÉS AVIAT DISCULPANT-SE pel que acabava de dir.
- [29*b*] Ho va dir VOLENT fer creure que ho entenia del tot.
- [29*c*] Ho va dir MIG VOLENT fer creure que ho entenia del tot.
- [29*d*] Ho va dir MÉS AVIAT VOLENT fer creure que ho entenia del tot.

3.3. ~Com + GER

Aquesta construcció es fa servir per establir comparances entre elements del període.

- [30*a*] ~ Li va respondre, COM FOTENT-SE'N, que era el que ella havia dit.
- [31*a*] ~ Queia COM LLISCANT per un tobogan.⁹

De tota manera, és preferible —per claredat— de formular aquestes frases de la manera següent:

- [30*b*] Li va respondre, COM SI SE'N FOTÉS, que era el que ella havia dit.
- [31*b*] Queia COM SI LLISQUÉS per un tobogan.

3.4. En + GER

L'expressió *en* + GER té valor temporal puntual i equival a *quan* + V o *en el moment de* + INF / *en el moment que* + V, però actualment és considerada una construcció arcaica.

- [32] EN TORNANT DEL RIU vaig trobar la Joana.
- [33] EN ARRIBANT A L'HOTEL descansarem.

3.5. *GER + així

Aquesta expressió només pot ser acceptable si equival a una oració condicional del tipus *si* + V + *així* (és a dir, *d'aquesta manera*).

- [34] ESSENT AIXÍ, val més que no vingui.
- [35] BALLANT AIXÍ, estic segur que guanyaràs el concurs.

El que no és admissible és l'expressió formada per un gerundi de posterioritat més l'adverbi *així*. Aquesta expressió equival al gerundi sol, però amb un valor afegit de conseqüència lògica.

- [36*a*] * Va signar el document, RENUNCIANT AIXÍ A EXERCIR ELS SEUS DRETS.
- [37*a*] * N'hi ha que diuen que la Televisió Valenciana ha intentat folkloritzar i degradar el valencià utilitzat en aquest mitjà, REFORÇANT AIXÍ EL PROCÉS DE SUBSTITUCIÓ LINGÜÍSTICA.

Atès que condemnem el gerundi de posterioritat o de conseqüència, no el podem acceptar de cap manera encara que li posposem aquest adverbi. Per tant, les frases damunt dites s'haurien de redactar com segueix:

- [36*b*] Va signar el document, I AIXÍ VA RENUNCIAR A EXERCIR ELS SEUS DRETS.
- [37*b*] N'hi ha que diuen que la Televisió Valenciana ha intentat folkloritzar i degradar el valencià utilitzat en aquest mitjà, I AIXÍ HA REFORÇAT EL PROCÉS DE SUBSTITUCIÓ LINGÜÍSTICA.

9. JANÉ, Albert. «Com trist». *Avui* (29 agost 1978).

3.6. GER + com + v

L'expressió formada per un verb en gerundi, la conjunció *com* i el mateix verb en forma personal té un valor concessiu i opositiu alhora, o bé causal. Per bé que equival al gerundi sol, aquesta expressió precisa, a més, el temps en què s'esdevé l'acció del verb principal, encara que en el gerundi s'hagi esborrat el valor temporal.

- [38a] TENINT TANTES GANES COM TENIA DE FER-HO, se'n va estar.
- [39a] NEVANT COM NEVA, no podem pas agafar el cotxe.
- [40a] Els cotxes, APARCANT COM APARQUEN A LA VORERA, no deixen passar els vianants.
- [41a] ESSENT ALT COM ERA, no arribava al prestatge de dalt.

Fixem-nos que, en aquestes frases, el complement del gerundi pot anar, indistintament, després del gerundi o després del verb en forma personal.

Aquests exemples es poden formular també amb el gerundi tot sol:

- [38b] TENINT TANTES GANES DE FER-HO, se'n va estar.
- [39b] NEVANT, no podem pas agafar el cotxe.
- [40b] Els cotxes, APARCANT A LA VORERA, no deixen passar els vianants.
- [41b] ESSENT ALT, no arribava al prestatge de dalt de tot.

3.7. GER + i tot

L'expressió GER + *i tot* té un valor concessiu i opositiu alhora.

- [42] ANANT-HI D'HORA I TOT s'ho va perdre.
- [43] EMBRUTANT-SE I TOT era feliç.

Fixem-nos que, en aquestes frases, el complement del gerundi, si n'hi ha d'explícit, acostuma a anar entre el gerundi i l'expressió *i tot*.

3.8. Tot + GER (temporal)

L'expressió *tot* + GER indica una acció simultània a l'expressada pel verb principal (cal no confondre-la amb la funció que assenyala l'epígraf 3.9). Per bé que equival al gerundi tot sol, li podem atribuir un cert valor d'intensitat, d'emfasització.

- [44] Reia TOT BEVENT.
- [45] Cosia TOT CANTANT.

3.9. ~Tot + GER (concessiu/opositiu)

A l'expressió *tot* + GER se li atribueix, com a l'expressió GER + *i tot* (cf. § 3.7), un valor concessiu i opositiu alhora.

- [46] TOT ESSENT AMIC NOSTRE, ens ha traït.

Tanmateix, aquesta expressió és evitada si es pot confondre amb una oració amb valor temporal.

- [47a] ~ TOT ARRIBANT D'HORA, ja no la va trobar.

Aquest exemple es pot formular correctament de la manera següent (v. t. § 3.11):

- [47b] ARRIBANT D'HORA I TOT, ja no la va trobar.

3.10. *Tot + GER + així

Com hem afirmat més amunt (cf. § 3.5), el gerundi de posterioritat no deixa de ser espuri pel fet d'afegir-hi l'adverbi *així*:

[48a] * Els escriptors, malgrat la repressió, van mantenir-se fidels al país, TOT SALVANT AIXÍ ELS MOTS DE LA LLENGUA.

Aquesta frase s'ha de formular de la manera següent:

[48b] Els escriptors, malgrat la repressió, van mantenir-se fidels al país, I AIXÍ VAN SALVAR ELS MOTS DE LA LLENGUA.

3.11. *Tot i + GER

L'expressió *tot i + GER* té, com l'expressió *GER + i tot* (cf. § 3.7), un valor concessiu i opositiu alhora, però sembla que és el fruit d'un encreuament entre *bo i + GER i GER + i tot* (i potser també amb *així i tot i tot i això*¹⁰).

[49a] * TOT I ARRIBANT D'HORA, ja no la va trobar.

[50a] * TOT I SENTINT-HO MOLT, ho he de deixar córrer.

Contràriament al que havíem mantingut en les dues primeres edicions d'aquest MANUAL D'ESTIL, i atès que *tot i* només és una locució prepositiva segons el DIEC2, aquestes dues frases són incorrectes i cal construir-les amb el gerundi tot sol.

[49b] ARRIBANT D'HORA, ja no la va trobar.

[50b] SENTINT-HO MOLT, ho he de deixar córrer.

I encara hi ha altres possibilitats genuïnes:

[49c] TOT I ARRIBAR D'HORA, ja no la va trobar.

[50c] TOT I SENTIR-HO MOLT, ho he de deixar córrer.

4. Funcions del gerundi

El gerundi participa, com ja hem dit més amunt, de trets verbals —per tal com és una forma verbal— i de trets adverbials —per la relació sintagmàtica que estableix amb els altres elements de la frase—, i exerceix les funcions d'aquestes dues categories alhora, tot i que gairebé sempre podem distingir més l'una que l'altra en cada cas concret.

El gerundi pot aparèixer també en construccions absolutes, és a dir, sense dependre de cap altra oració explícita en el context en què es troba.

4.1. Funció adverbial

En aquesta funció, el gerundi modifica el verb de l'oració principal com un adverbi, per bé que conserva també el valor verbal (sovint, com un participi actiu). Normalment, apareix després del verb en forma personal, encara que de vegades el pot precedir, amb un lleuger canvi d'aspecte, que esdevé més subjectiu.

10. Recordem que, segons el diccionari normatiu, l'expressió *així i tot* equival a *tot i això*; tanmateix, creiem que no és gaire recomanable d'usar l'expressió *tot i així*, perquè es tracta d'un encreuament de mots de les dues expressions precedents, malgrat que és recollida pel *Diccionari de locucions i frases fetes*, de Joana Raspall i Joan Martí, i pel *Gran diccionari de la llengua catalana*, s. *tot* (v. la bibliografia).

En determinats contextos, pot no haver-hi verb principal (com en els peus d'illustració, per exemple); quan hi manca, el gerundi equival a *en el moment de* + INF o *en el moment que* + V.

- [51] En Joan sortí de l'hospital CAMINANT MIRACULOSAMENT BÉ.
 [52] *Peu de foto*: El president de la Generalitat SALUDANT L'ILLUSTRE HOMENATJAT.
 [53] *Títol d'un llibre*: CANTANT ALS QUATRE VENTS.

Els valors més usuals del gerundi en aquesta funció són: causal, concessiu, condicional, instrumental, modal, temporal duratiu i temporal puntual.

- [54] HAVENT ARRIBAT AL FINAL DEL TREBALL, es va estalviar que el renyessin. (*Causal.*)
 [55] RIENT I TOT els espantava. (*Concessiu.*)
 [56] ESCRIVINT A MÀQUINA no acabaria mai. (*Condicional.*)
 [57] Vaig fer explotar el globus BUFANT. (*Instrumental.*)
 [58] Treballava ESCRIVINT LLIBRES. (*Modal.*)
 [59] DORMINT prepara els discursos. (*Temporal duratiu.*)
 [60] SALTANT es va trencar el turmell. (*Temporal puntual.*)

Hi ha un cas especial d'ús de gerundi correcte amb valor locatiu que val la pena de fer constar aquí.

- [61] La casa El Sol Naixent és TOMBANT A MÀ ESQUERRA.

Sembla que aquesta frase és la reducció d'una de més complexa en què el gerundi tindria un valor modal.

- [62] La casa El Sol Naixent és [A TAL LLOC I S'HI ARRIBA] TOMBANT A MÀ ESQUERRA.¹¹

4.2. *Funció verbal*

En aquesta funció, el gerundi actua totalment com a verb, com un participi actiu, i pot ser modificat, doncs, per un adverbi.

Com a verb, el gerundi es pot referir al subjecte del verb de l'oració principal o a l'objecte directe d'aquest.

4.2.1. *Funció verbal referida al subjecte*

En aquesta funció, el gerundi té valor explicatiu, i els subjectes de l'oració principal i de la de gerundi coincideixen.

- [63] La Marta, VOLENT ESTAR-SE'N, ho va acceptar.
 [64] La criatura, FENT-HO, no va aconseguir res més.

El gerundi amb valor especificatiu és considerat com un gallicisme inadmissible.

- [65a] * Era una noia activa, però TENINT POCA SALUT.
 [66a] * Ahir va sortir un tren PORTANT QUEVIURES PER ALS REFUGIATS.

Aquest gerundi és anomenat també pels gramàtics espanyols «gerundio del BOE»

11. De fet, aquí el gerundi pren un cert valor prepositiu: *La casa El Sol Naixent és a mà esquerra*. *La casa El Sol Naixent és CAP A mà esquerra*.

(*Boletín Oficial del Estado*), per la gran quantitat de vegades que apareix en els títols dels textos d'aquesta publicació.

[67a] * Llei DEROGANT DIVERSOS ARTICLES DEL CODI CIVIL.

Els exemples [65a-67a] s'han de formular de la manera següent:

[65b] Era una noia activa, però TENIA POCA SALUT.

[66b] Ahir va sortir un tren QUE PORTAVA QUEVIURES PER ALS REFUGIATS.

[67b] Llei DE DEROGACIÓ DE DIVERSOS ARTICLES DEL CODI CIVIL.

[67c] Llei PER LA QUAL ES DEROGUEN DIVERSOS ARTICLES DEL CODI CIVIL.

Finalment, volem cridar l'atenció en un cas especial, habitual de la llengua col·loquial:

[68] —On és l'Enric?

—És a la cuina, RENTANT ELS PLATS.

Joan Manuel Ballesta¹² considera que en la segona frase hi pot haver una alternança real entre *ser* i *estar*, i que aquesta variació possible és aportada pel complement al qual podem dir que es dona més relleu. Segons aquest autor, tant podríem dir

[69a] És a la cuina, RENTANT ELS PLATS,

com

[69b] ESTÀ RENTANT ELS PLATS a la cuina.

Sembla que hi ha algun problema més en aquesta frase que el que indica Ballesta. Primerament, es tracta de dues oracions independents, la segona de les quals ha perdut un element verbal. Vegem diferents possibilitats de redacció correcta —amb matisos, potser, diversos—:

[69c] És a la cuina: ESTÀ RENTANT ELS PLATS.

[69d] És a la cuina; ESTÀ RENTANT ELS PLATS.

[69e] És a la cuina, I ESTÀ RENTANT ELS PLATS.

[69f] És a la cuina, QUE RENTA ELS PLATS.

En segon lloc, si capgirem l'ordre de les dues oracions, seguint la prova d'inversió proposada per Fabra que hem assenyalat en l'epígraf 2.1.2, la frase esdevé agramatical:

[69g] * RENTANT ELS PLATS, és a la cuina.

Ens veiem obligats, aleshores, a fer-ne una de sola:

[69h] ESTÀ RENTANT ELS PLATS A LA CUINA.

Per tant, podem afirmar que ens trobem amb dues oracions diferents per expressar la mateixa situació: l'una, amb dues frases, i l'altra, amb una de sola.

4.2.2. *Funció verbal referida a l'objecte directe*

En aquesta funció, el subjecte de l'oració de gerundi coincideix amb l'objecte directe de l'oració principal. El temps de l'acció expressada pel gerundi i el de l'acció expres-

12. «Algunes consideracions entorn dels verbs copulatius en català», dins *Llengua & Literatura*, núm. 2 (1987), p. 373-375.

sada pel verb principal en aquestes frases han de coincidir; a més, el gerundi no pot ser un verb de qualitat o d'estat.

Així mateix, el verb principal ha d'expressar una acció que es pugui percebre, bé sigui amb els sentits (*contemplar, escoltar, mirar, sentir, veure*) o amb la ment (*distingir, notar, observar, recordar*), bé sigui com a representació (*descriure, dibuixar, enregistrar, gravar, pintar, retratar*).

[70] Mai no l'he vista RONDINANT.

Cal evitar les frases que puguin ser ambigües:

[71a] ~ Dalí va pintar la seva dona MIRANT PER LA FINESTRA.

[72a] ~ La vaig trobar ENTRANT AL JUTJAT.

Aquestes frases, és millor formular-les de la manera següent:

[71b] Dalí va pintar la seva dona, QUE MIRAVA PER LA FINESTRA.

[72b] La vaig trobar QUAN VAIG ENTRAR AL JUTJAT.

Les frases en què el gerundi és no factual, és a dir, que no expressa una acció continua en desenvolupament com a perceptible, són rebutjades pels gramàtics.

[73a] * Tinc una revista CONTENINT MOLTES FOTOGRAFIES.

[74a] * Han presentat una moció DEMANANT AL GOVERN QUE DIMITEIXI.

[75a] * Van presentar una oferta COMPLINT TOTES LES CONDICIONS.

[76a] * M'han regalat un quadre REPRESENTANT LA BATALLA DE VALÈNCIA.

[77a] * Al capdavant va esdevenir una dona POSSEINT TOTES LES VIRTUTS.

[78a] * Mireu el pont ESSENT TAN LLARG.

[79a] * He vist un arbre FLORINT.

Aquests exemples s'han de formular de la manera següent:

[73b] Tinc una revista QUE CONTÉ MOLTES FOTOGRAFIES.

[74b] Han presentat una moció EN LA QUAL ES DEMANA AL GOVERN QUE DIMITEIXI.

[74c] Han presentat una moció QUE DEMANA AL GOVERN QUE DIMITEIXI.

[75b] Van presentar una oferta QUE COMPLIA TOTES LES CONDICIONS.

[76b] M'han regalat un quadre QUE REPRESENTA LA BATALLA DE VALÈNCIA.

[77b] Al capdavant va esdevenir una dona QUE POSSEÏA TOTES LES VIRTUTS.

[78b] Mireu el pont QUE ÉS TAN LLARG.

[79b] He vist un arbre QUE FLORIA.

[79c] He vist un arbre FLORIT.

4.2.3. *Funció verbal referida a altres complements

El gerundi no pot fer la funció verbal amb un complement que no sigui d'objecte directe. Així, no són admissibles frases com ara:

[80a] * Vam telefonar a la dona d'en Joan, EXPLICANT-NOS QUE TOT ANAVA BÉ.

[81a] * Aquell adjectiu figurava en l'acta RESUMINT EL QUE S'ESDEVINGUÉ EN LA REUNIÓ.

[82a] * Es va fer escàpol per una finestra ESSENT A POCA ALTURA DE TERRA.

[83a] * Dóna-ho a la noia CANTANT AL CARRER.

Aquestes frases s'han de formular de la manera següent:

[80b] Vam telefonar a la dona d'en Joan I ENS VA EXPLICAR QUE TOT ANAVA BÉ.

- [81*b*] Aquell adjectiu figurava en l'acta QUE RESUMIA EL QUE S'ESDEVINGUÉ EN LA REUNIÓ.
 [82*b*] Es va fer escàpol per una finestra QUE ERA A POCA ALTURA DE TERRA.
 [83*b*] Dóna-ho a la noia QUE CANTA AL CARRER.

4.2.4. Construcció absoluta de gerundi

En aquestes frases, el gerundi basteix una oració a part, amb subjecte propi, el qual va sempre posposat al gerundi (v. § 1.3).

Aquest gerundi, si es conjuga en la forma simple, assenyala coincidència temporal amb l'acció del verb principal; si es conjuga compost, indica precedència immediata respecte a l'acció del verb principal.

La construcció de gerundi absoluta expressa matisos de l'oració composta que, més o menys, es poden delimitar:

- [84] HAVENT-TE CASTIGAT ELLA, val més que facis cas. (*Causal.*)
 [85] NI DIENT ELL AIXÒ, no arribaràs enlloc. (*Concessiu.*)
 [86] PARTICIPANT-HI TOTHOM, ho aconseguirem. (*Condicional.*)
 [87] La vaig conèixer, ESSENT SOLTERA SA GERMANA. (*Temporal.*)

5. Perífrasis verbals amb gerundi

El gerundi forma perífrasis verbals¹³ amb uns quants verbs determinats —de vegades, amb valors espuris—: *acabar*, *anar*, *continuar*, *estar*, *prosseguir*, *seguir* i alguns altres.

5.1. Acabar + GER

La perífrasi *acabar* + GER inscriu la situació denotada en una sèrie d'esdeveniments, en un procés o en un període de temps que culmina amb la situació en qüestió. Com que comporta la realització completa d'una acció o d'un període de temps anterior durant el qual l'acció no s'esdevenia, sovint és equivalent a les expressions adverbials *a la fi* i *finalment*.

- [88] No hi volia anar, però HO VAIG ACABAR FENT.
 [89] Mancaven moltes eines per als professionals de la correcció i la traducció, i per això VAN ACABAR ESCRIVINT un manual d'estil.
 [90] Com que l'estimava tant, VAIG ACABAR DEMANANT-LI que es casés amb mi.

5.2. Anar + GER

El verb *anar* es fa servir per indicar el moviment de translació des d'un lloc qual-sevol cap a la tercera posició de l'espai, la que correspon a la persona de qui es parla (*allí*, *aquell lloc*).

- [91] Vés a veure el teu pare aviat. [92] ANEM al concert?
 [93] ANEU a pastar fang!

La perífrasi *anar* + GER indica progressió de l'acció expressada pel gerundi.

- [94] HO VAN FENT com bonament poden.

13. Entenem per *perífrasi verbal* el sintagma verbal format per dos verbs consecutius, o més, que actuen com si fossin un de sol.

- [95] Aquest acte l'HAN ANAT DEMANANT, any rere any, tots els escriptors.
[96] La ciutat, com HEU ANAT VEIENT, és un ésser viu.

Cal no confondre aquesta perífrasi amb la coincidència casual de tots dos verbs. En els dos exemples que segueixen no hi ha perífrasi verbal:

- [97] Els dies que no plou hi VAIG CAMINANT.
[98] ANAVA CANTANT pel carrer.

5.3. Continuar + GER

La perífrasi *continuar* + GER té valor continuatiu (v. t. § 5.8).

- [99] CONTINUA TREBALLANT malgrat els anys que té.
[100] CONTINUARIA BALLANT tota la nit.
[101] La Mesa del Parlament CONTINUA CONSIDERANT favorablement la possibilitat d'acceptar aquella proposta tan agosarada.

5.4. Estar + GER

La perífrasi *estar* + GER és correcta quan té un valor de continuïtat o de reiteració.

- [102] Quan hi arribarem ESTARAN BALLANT.
[103] Ja ens ESTAN ACABANT la paciència.
[104] L'equip de bàsquet ESTÀ JUGANT des de fa una hora.
[105] No ESTEM PARLANT amb demagògia, com veieu.

Si aquesta perífrasi té, a més del valor de continuïtat, un valor de progressivitat, és preferible, sovint, d'emprar el verb *anar*, en comptes de *estar*.

- [106a] ~ El cel s'ESTÀ ENNUVOLANT.
[107a] ~ Cada dia noto que m'ESTIC FENT més vell.

Aquestes frases, és preferible que les formulem de la manera següent:

- [106b] El cel ES VA ENNUVOLANT.
[107b] Cada dia noto que EM VAIG FENT més vell.

Aquesta perífrasi, aplicada a allò que s'esdevé en el moment present —sense indicar continuïtat o reiteració—, és preceptiva en anglès i es fa servir molt en espanyol; però en català cal emprar-la amb moderació. Les expressions més genuïnament catalanes són construïdes amb el verb principal simplement, sense gerundi.

- [108a] ~ ESTÀ LLEGINT el diari. [109a] ~ Què ESTEU MENJANT?
[110a] ~ ESTEM MENJANT patates fregides.

Aquestes frases, és millor formular-les així:

- [108b] LLEGEIX el diari. [109b] Què MENGEU?
[110b] MENGEM patates fregides.

Sembla, tanmateix, que aquesta perífrasi és absolutament genuïna amb verbs conjugats pronominalment, sempre que l'aspecte verbal sigui imperfectiu.

- [111] El pobre nano s'ESTAVA CAGANT. [112] El bosc s'ESTÀ CREMANT!
[113] Les noies SE'NS ESTAN RIFANT.

L'extensió, però, en la llengua oral —i escrita— d'aquesta construcció amb verb sense pronominalitzar ens fa pensar que no podem rebutjar els exemples [108a al 110a], per bé que s'ha de recomanar que, quan no s'hi pugui distingir cap diferència de matís semàntic, es prescindeixi del gerundi i es faci servir el verb en la forma personal que correspongui.

5.5. *Estar + GER + PP

La perífrasi *estar* + GER + PP (participi passat) s'ha de rebutjar en tots els casos. Es tracta d'un clar anglicisme que hem d'evitar:

[114a] * L'informe **ESTÀ SENT ESTUDIAT** actualment pels perits.

Aquesta frase s'ha de formular així, p. ex.:

[114b] Els perits **ESTAN ESTUDIANT** actualment l'informe.

[114c] L'informe, l'**ESTAN ESTUDIANT** els perits.

O millor, encara:

[114d] Els perits **ESTUDIEN** actualment l'informe.

[114e] L'informe, l'**ESTUDIEN** els perits.

5.6. *Portar + ET + GER

La perífrasi *portar* + ET (expressió temporal) + GER és un calc de l'espanyol que hem d'evitar. Té valor duratiu i precisa els límits temporals en què s'emmarca l'acció.

[115a] * PORTO vint-i-cinc anys **TREBALLANT** a la fàbrica.

[116a] * PORTA tres dies **NEVANT**.

Aquestes frase s'han de formular així:

[115b] FA vint-i-cinc anys **QUE TREBALLO** a la fàbrica.

[116b] FA tres dies **QUE NEVA**.

5.7. Prosseguir + GER

El DIEC defineix *prosseguir* com a «continuar, portar endavant, (una cosa començada)».¹⁴

Així doncs, aquesta perífrasi té un valor continuatiu, com la té *continuar* + GER, però amb la restricció semàntica que li imposa la definició del diccionari.

[117] Amb aquesta cridòria, el president **NO VOL PROSSEGUIR LLEGINT** la memòria.

[118] L'empresa petroliera va decidir de **PROSSEGUIR FENT** prospeccions dins el mar.

5.8. Seguir + GER

El verb *seguir* significa, segons el DIEC, entre altres coses, «anar darrere (d'algú)», «trobar-se, venir darrere (algú o alguna cosa), en l'espai, en el temps, pel rang, com a conseqüència natural», i també «anar (per un camí) sense deixar-lo; guardar (una direcció, una línia de conducta); prendre (quelcom) com a norma d'acció; acceptar (algú) com a autoritat, prendre'l com a guia, adoptar les seves opinions, les seves doctrines, etc.».

14. De fet, es tracta d'una definició circular, atès que *continuar* hi és definit com a «prosseguir (allò que hom va fent); reprendre (allò que havia restat inacabat)».

- [119] La **SEGUIA** amb els ulls.
[120] No vol **SEGUIR** els consells que li dono.
[121] **SEGUEIX** la carretera i no la deixis per res.

No sembla, doncs, adequat d'emprar aquest verb en el sentit de «continuar una cosa començada»:

[122a] * L'orador no va voler **SEGUIR** la conferència a causa de l'aldarull que hi havia.

És preferible de formular aquesta frase així:

[122b] L'orador no va voler **CONTINUAR** la conferència a causa de l'aldarull que hi havia.

Tanmateix, la perífrasi *seguir* + GER és admesa pel DIEC per indicar continuïtat, valor que s'atribueix especialment a les expressions *continuar* + GER i *prosseguir* + GER.¹⁵

- [123a] Els paletes **SEGUIRAN CONSTRUINT** l'edifici malgrat tot.
[124a] No **SEGUEIXIS INSISTINT-HI** perquè no aconseguiràs res.
[125a] Has de **SEGUIR CAMINANT** un parell d'hores més.

Per tant, només el grau de formalitat del text farà més recomanable emprar *continuar* + GER en aquestes tres construccions.

- [123b] Els paletes **CONTINUARAN CONSTRUINT** l'edifici malgrat tot.
[124b] No **CONTINUÏS INSISTINT-HI** perquè no aconseguiràs res.
[125b] Has de **CONTINUAR CAMINANT** un parell d'hores més.

5.9. *Venir + GER

El verb *venir* es fa servir per indicar els moviments de translació des de qualsevol lloc a dues de les tres posicions de l'espai: la que correspon a la persona que parla (*ací, aquest lloc*) i la que correspon a la persona a qui es parla (*aquí, aqueix lloc*).

- [126] Ja **VINC!**
[127] Et prometo que **VINDRÉ** per les festes del poble.
[128] Demà **VINDRÀ** a casa nostra.

15. Pompeu Fabra condemnava l'expressió *seguir* + GER en la «conversa» del 24 de març de 1923 (*Converses filològiques*, vol. II, núm. 342, p. 327-328).

Nogensmenys, diversos autors han fet veure que, malgrat la condemna de la majoria dels gramàtics, escriptors qualificats fan servir aquesta expressió. Com a mostra, aquest fragment del prefaci —signat per Carles Riba— a la segona edició del *Diccionari general de la llengua catalana*, de Pompeu Fabra: «...el considerarà i segueix considerant-lo...» (p. XVIII), al costat de: «...amb què es feia i continua fent-se...» (p. XIII).

Així mateix, Antoni M. Badia i Margarit, en la *Gramàtica catalana* del 1962, afirma: «Las perífrasis con *seguir* (*segueix treballant* 'sigue trabajando') expresan también continuidad, pero probablemente no hay que ver aquí una perífrasis porque, en la acepción de 'continuar', el verbo vale lo mismo que como independiente» (vol. I, p. 396).

Finalment, Joan Coromines, en el *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*, afirma (s. *seguir*): «Ja antigament es troba la construcció *seguir fent* (o amb altres verbs), que erròniament s'ha cregut poc castissa, perquè existeix també en cast., però no en francès [...]; també la trobem, però, en els millors i més genuïns escriptors moderns.»

La perífrasi *venir* + GER és un calc de l'espanyol i té un valor de continuïtat que es projecta des del passat cap al present.¹⁶ En general, en català és suficient l'ús del temps verbal simple corresponent.

[129a] * La Lluïsa VE MANTENINT una actitud d'allunyament, de separació, que em fa estrany.

[130a] * Fa temps que t'ho VINC DIENT.

[131a] * Aquesta feina, l'HA VINGUT FENT des de Nadal.

Aquestes frases s'han de formular així:

[129b] La Lluïsa MANTÉ una actitud d'allunyament, de separació, que em fa estrany.

[130b] Fa temps que t'ho DIC.

[131b] Aquesta feina, l'HA FETA des de Nadal.

Si en una d'aquestes frases volem reforçar el valor de continuïtat en el temps, en tenim prou amb les perífrasis *anar* + GER i *estar* + GER, segons els casos:

[129c] La Lluïsa ESTÀ MANTENINT una actitud d'allunyament, de separació, que em fa estrany.

[130c] Fa temps que t'ho ESTIC DIENT.

[131c] Aquesta feina, l'HA ANAT FENT des de Nadal.

Cal advertir que si el verb *venir* manté el valor originari de trasllat o desplaçament i el gerundi té valor modal, aquesta construcció no es pot considerar realment com una perífrasi i, per tant, es pot usar sense restriccions:

[132] L'Enric VE XIULANT pel carrer.

[133] La pilota VE TOT BOTANT cap aquí.

5.10. *Venir + GER + PP

Si la perífrasi *venir* + GER no és recomanable, la construcció *venir* + GER + PP és totalment espúria. Així doncs, és inadmissible una construcció d'aquesta mena:

[134a] * La projecció exterior de Catalunya VE SENT FETA pel Govern de la Generalitat.

Aquesta frase s'ha de formular així:

[134b] La projecció exterior de Catalunya és FETA pel Govern de la Generalitat.

6. Conclusió

En resum, podem afirmar que l'ús del gerundi en una frase és més adequat com més hi predomina el caràcter verbal (o adverbial), com més palesa i considerada en el seu desenvolupament sigui l'acció que expressa (aspecte duratiu) i com més coexistent o immediatament anterior a l'acció assenyalada pel verb principal sigui aquesta acció indicada pel gerundi.

16. Pompeu Fabra condemna l'expressió *venir* + GER en la «conversa» del 24 de març de 1923 (*Converses filològiques*, vol. II, núm. 342, p. 327-328).

No podem acabar, però, sense reconèixer que la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans hauria d'estudiar el gerundi especificatiu i el gerundi posterioritat aviat i plantejar-se la possibilitat de «despenalitzar-ne» algun d'ús molt estès.

7. Bibliografia

- AGENCIA EFE. *Manual de español urgente*. 4a ed. Madrid: Cátedra, 1985.
- BADIA I MARGARIT, Antoni M. *Gramàtica catalana*. Barcelona: Gredos, 1962. 2 v.
- BALLESTA, Joan Manuel. «Algunes consideracions entorn dels verbs copulatius en català». *Llengua & Literatura*, núm. 2 (1987), p. 359-375.
- CASANOVES, Manuel. *Parleu bé el català, II: Normes pràctiques*. 3a ed. Barcelona: Claret, 1985.
- COROMINES, Joan. *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*. Barcelona: Curial, 1980-1991. 9 v.
- FABRA, Pompeu. *Converses filològiques*. Barcelona: Barcino, 1954-1956. 2 v.
— *Gramàtica catalana*. 5a ed. Barcelona: Teide, 1969.
— *Sintaxi*. Barcelona: Aqua, 1982.
- FERRANDO, Antoni. [ed.]. *La llengua als mitjans de comunicació*. València: Universitat de València. Institut de Filologia Valenciana, 1990.
- GILI GAYA, Samuel. *Curso superior de sintaxis española*. 14a ed. Barcelona: Bibliograf, 1982.
- JANÉ, Albert. *Aclariments lingüístics*. Barcelona: Barcino, 1973. 3 v.
— *Gramàtica catalana*. Barcelona: Salvat, 1977.
— «El gerundi compost». *Avui* (7 juny 1977).
— «Amb què es resol». *Avui* (8 juny 1978).
— «Com trist». *Avui* (29 agost 1978).
— «Sobre les construccions absolutes». *Avui* (10 gener 1980).
— «El gerundi compost». *Avui* (12 març 1981).
— «Gerundi i infinitiu». *Avui* (6 juliol 1982).
— «Del gerundi». *Avui* (3 novembre 1982).
— «El gerundi instrumental (i)». *Avui* (10 agost 1983).
— «El gerundi instrumental (ii)». *Avui* (11 agost 1983).
— «Gerundis». *Avui* (27 setembre 1984).
— «Participis presents». *Avui* (28 setembre 1984).
— «El gerundi [absolut] (i)». *Avui* (20 desembre 1984).
— «El gerundi absolut (ii)». *Avui* (21 desembre 1984).
— «El gerundi compost (i)». *Avui* (22 gener 1995).
— «El gerundi compost (ii)». *Avui* (23 gener 1985).
- LACREU, Josep. *Manual d'ús de l'estàndard oral*. València: Universitat de València. Institut de Filologia Valenciana, 1990.
- Manual de estilo del lenguaje administrativo*. Madrid: Ministerio para las Administraciones Públicas, 1990.
- MARTÍN, Gonzalo. *Curso de redacción*. 19a ed. Madrid: Paraninfo, 1982.
- «El País»: *Libro de estilo*. 3a ed. Madrid: El País, 1990.
- RUAIX, Josep. *Observacions crítiques i pràctiques sobre el català d'avui, 1*. Moià: Josep Ruaix, 1994.
- SOLÀ, Joan. «El gerundi. Un assaig». *Anuario de Filología*, núm. 3 (1977).
— *A l'entorn de la llengua*. Barcelona: Laia, 1977.
- Un model de llengua pels mitjans de comunicació: Llibre d'estil del Diari de Barcelona*. Barcelona: Empúries, 1987.
- VALLCORBA, Jaume. *Els verbs ésser i estar en català*. Barcelona: Universitat de Barcelona. Departament de Filologia Catalana: Curial Edicions, 1978.

Bibliografia consultada especialment amb vista a la tercera edició del MANUAL D'ESTIL

- BADIA I MARGARIT, Antoni M. *Gramàtica de la llengua catalana: Descriptiva, normativa, diatòpica, diastràtica*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1994.
- DROU, Pere. *Llibre d'estil d'El Punt: Llengua 2*. [Girona]: Hermes Comunicacions, [2000].
- FERNÁNDEZ, Marina. «Las construcciones de gerundio». A: BOSQUE, Ignacio; DEMONTE, Violeta. *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Espasa, 1999. 2 v.
- GAVARRÓ, Anna; LACA, Brenda. «Les perífrasis temporals, aspectuals i modals». A: SOLÀ, Joan [et al.] [dir.]. *Gramàtica del català contemporani*. Vol. 3: *Sintaxi (17-31). Índexs*. Barcelona: Empúries, 2002, p. 2663-2726.
- Gran diccionari de la llengua catalana*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1998.
- RASPALL, Joana; MARTÍ, Joan. *Diccionari de locucions i frases fetes*. Nova ed. [3a?]. Barcelona: Edicions 62, 1996.
- ROJO, Guillermo; VEIGA, Alexandre. «El tiempo verbal. Los tiempos simples». A: BOSQUE, Ignacio; DEMONTE, Violeta [dir.]. *Gramática descriptiva de la lengua española*. Madrid: Real Academia Española: Espasa Calpe, 1999. 3 v., p. 2867-2934.
- RUAI, Josep. *Observacions crítiques i pràctiques sobre el català d'avui*. Moià: Josep Ruaix, 1994-1995. 2 v.
- *Català complet: Curs superior de llengua*. Vol. 2: *Morfologia i sintaxi*. Moià: Josep Ruaix, 1998.
- SOLÀ, Jaume. «Modificadors temporals i aspectuals». A: SOLÀ, Joan [et al.] [dir.]. *Gramàtica del català contemporani*. Vol. 3: *Sintaxi (17-31). Índexs*. Barcelona: Empúries, 2002, p. 2867-2936.
- SUÑER, Avel·lina. «Les construccions adjuntes en gerundi i participi». A: SOLÀ, Joan [et al.] [dir.]. *Gramàtica del català contemporani*. Vol. 3: *Sintaxi (17-31). Índexs*. Barcelona: Empúries, 2002, p. 3027-3093.